

DEBBIE RIXOVÁ

Fotografie

Rodinná tajemství, lásky,
ztráty a tajemná fotografie

metafora

Fotografie je román plný emocí. Autorka čtenáře přenáší mezi dvěma vypravěčkami a časovými obdobími – mezi Rachael a Sophií, mezi Itálií 50. let a Anglií současnosti. Zatímco Rachael hledá po emigraci své místo na světě, Sophie má zdánlivě vše, po čem může toužit. Jejich životy jsou ale propojenější, než by se zpočátku mohlo zdát.

Itálie, 1958: Rachael je mladá vdova, která po neúspěšném maďarském povstání v roce 1956 nachází spolu se svým otcem azyl v Anglii, ale teprve když doprovází otce archeologa za prací na prosluněnou Sardinii, nalézá místo, kde se cítí v bezpečí.

Anglie, 2017: Sophie má vše, přesto se v důsledku nenaplněné touhy po dítěti začnou v jejím manželství objevovat trhliny. Útěchu hledá i ve vzpomínkách na dětství a na babičku Rachael. Když objeví v jejím starém sekretáři fotografii mladého muže a hedvábný náramek, pustí se do pátrání, které má moc změnit jí život...

Fotografie je strhující a neodolatelný příběh lásky, ztráty a rodinného tajemství zasahujícího několik generací.

Debbie Rixová
FOTOGRAFIE

Přeložila Věra Kotábová

metafora®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

The Photograph © Debbie Rix 2018

First published in Great Britain in 2018

by Storyfire Ltd trading as Bookouture.

Translation © Věra Kotábová, 2019

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2019

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-388-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-387-2 (pdf)

ISBN 978-80-7625-067-3 (print)

OBSAH

PROLOG 7

PRVNÍ ČÁST

Kapitola 1	Herne Hill, Londýn březen 2016	11
Kapitola 2		23
Kapitola 3	Herne Hill, květen 2016	40
Kapitola 4	Uprchlický tábor v Traiskirchenu, Rakousko prosinec 1956	56
Kapitola 5	Gloucestershire září 2016	68
Kapitola 6	Londýn březen 1957	79
Kapitola 7	Gloucestershire listopad 2016	94
Kapitola 8	Hampstead listopad 1958	105

DRUHÁ ČÁST

Kapitola 9	Sardinie, Itálie leden 1959	121
Kapitola 10	Gloucestershire prosinec 2016	133
Kapitola 11	Sant'Antioco duben 1959	141
Kapitola 12	Gloucestershire prosinec 2016	155
Kapitola 13	Sant'Antioco květen 1959	172
Kapitola 14	Gloucestershire Vánoce 2016	193
Kapitola 15	Sant'Antioco červenec 1959	206
Kapitola 16	Sant'Antioco říjen 1959	217
Kapitola 17	Gloucestershire prosinec 2016	224
Kapitola 18	Sant'Antioco říjen 1959	239

TŘETÍ ČÁST

Kapitola 19	Londýn listopad 1959	251
Kapitola 20	Londýn březen 2017	268
Kapitola 21	Hampstead Vánoce 1959	281
Kapitola 22	Gloucestershire květen 2017	301
Kapitola 23	New York únor 1960	308
Kapitola 24	Gloucestershire květen 2017	333

Kapitola 25	New York prosinec 1960	343
Kapitola 26	Gloucestershire květen 2017	365
Kapitola 27	Londýn leden 1961	373
Kapitola 28	Gloucestershire červenec 2017	382

ČTVRTÁ ČÁST

Kapitola 29	Hampstead srpen 1978	399
Kapitola 30	Sardinie červenec 2017	413
Kapitola 31	Sant'Antioco červenec 2017	435
Kapitola 32	Gloucestershire září 2017	447
Kapitola 33	Londýn červen 2018	455
Dopis od Debbie Rixové		461
Historická poznámka		462
Poděkování		465

Antonymu

PROLOG

Dav kolem ní na okamžik prořídł. Tommaso vzhledl a v nastalé mezeře ji uviděl. Ve tváři mu blesklo poznání. Něco řekl příteli a vstal. Rachael se na něho prchavě usmála a zmizela. Kvapně se vrátila k autu, vycouvala z uličky, kde parkovala, na hlavní silnici a najela na obchvat. Zamířila zpátky do Cagliari, nasedla na první trajekt a vrátila se do Londýna – ke všemu, co jí bylo v životě nejdražší.

PRVNÍ ČÁST

*Patřím tobě;
jinak se to vážně vyjádřit nedá,
a ani tohle není dost výstižné.*

Franz Kafka

Kapitola 1

Herne Hill, Londýn

březen 2016

Sophie zavřela dveře do malé komory co nejtíšeji, aby nevzbudila manžela Hamishe, který spal v ložnici na druhé straně podesty. Komora byla plná zaprášených krabic, které pocházely ještě z doby, kdy se sem před pěti lety stěhovali z jejich předchozího domova. Rozčilovalo ji to. Chtěla místnost dávno vyklidit, ale Hamish jí odmítal pomoci. Ten malicherný spor už trval několik měsíců a byl součástí většího poměrování sil a komplikovaného přediva bublajících vášní, které mezi manželi vřely.

Sophie sešla dolů do kuchyně, postavila konvici na sporák a začala poklízet nádobí ze včerejšího večera. Na večeři měli návštěvu a dřez byl plný použitých pánví, které nechala přes noc odmočit. Byl to docela příjemný večer – žertovali, bavili se o politice a probírali klípky z práce, ale pod povrchem konverzace bylo znát manželské rozladění a nevyřčené výčitky, které občas vyplouvaly na povrch. Po odchodu přátel Sophie natočila do dřezu horkou vodu a začala mýt nádobí. Hamish byl po červeném víně a brandy trochu pod parou. Postavil se za ni, objal ji kolem pasu a laskal ji na krku.

„Nech toho a radši mi pomoz.“

Hamishe její odmítnutí urazilo a odebral se do postele.

Když konečně Sophie dorazila do ložnice, pohádali se a s nevolí se odvrátili každý na svoji stranu postele.

Sophie myla a utírala pánve a ukládala je dolů do kuchyňské skříňky. Při tom přemýšlela o Hamishovi; o tom, jak se k ní v noci otočil zády. Pořád ještě cítila stopu averze kvůli tomu, že jí odmítl pomoci, ale přesto jako malé usmírovací gesto uvařila dva šálky čaje a vzala je nahoru. Hamish už byl vzhůru, seděl v posteli a kontroloval na mobilu došlé maily.

„Dobré ráno,“ pozdravil. „Omlouvám se za ten včerejšek. Měl jsem ti pomoci.“

„To ano... No, už jsem to dodělala.“ Položila mu hrnek s čajem na noční stolek.

„Díky...“ Zpod pískových řas k ní vyčkávavě vzhlédl. „Byl jsem prostě unavený,“ vysvětlil.

Chvilku ho pozorovala svýma šedozelenýma očima a pak přešla k prádelníku a uchopila kartáč na vlasy.

„Ale to není omluva, že?“ Odmlčel se a čekal, co ona na to, ale Sophie si energicky pročešávala dlouhé vlasy.

„Jsem prostě nervózní z hledání nového místa,“ pokračoval. „Víš přece, jak je to pro mě důležité.“

„Chápu, Hamishi,“ pronesla netečně a podívala se na něho, „ale teď na to nemám čas. Musím se vypravit do práce.“

„Můžeme si o tom promluvit později?“ Usrkával čaj a obdivoval, jak jí hedvábné kimono sklouzlo z ramen; zářivé prameny vlasů jí splývaly po zádech. „Sophie...?“

Neodpověděla, ale stočila si vlasy do pevného uzlu, zkušeně je upevnila dvěma hřebínky a vyndala ze skříňně černou sukni.

„Nevrátíš se do postele?“ zeptal se.

„Ne, dneska ráno nemůžu, promiň. Mám hned ráno schůzku s konzultantem své doktorské disertace a vážně už s tím potřebuju trochu pohnout.“

Když se oblékla do černé sukně a bílémodrého pulovru, nacpala svoje poznámky do tašky, naklonila se přes postel a dala mu zlehka pusku na tvář – asi jako když políbíte vzdáleného příbuzného, ne jako když manželka líbá svého muže.

„Neměl bys už taky jít?“ zeptala se a zkontrolovala se v zrcadle.

„Půjdu o něco později.“

„Tak to budeš mít čas vyklidit komoru,“ navrhl mu sladce a přehodila si tašku přes rameno.

„Už s tím zase začínáš. Nemůžeš to nechat být?“

„Dobrá, dobrá...“ odbyla to netrpělivě a popadla kožené sako přehozené přes židli. „Večer nashle.“

Sophii bylo třiatřicet a za Hamishe se vdala před osmi lety. Setkali se na svatbě přátel a byla to láska na první pohled – aspoň podle toho, jak si to pamatovali a jak to líčili novým přátelům a známým. Sophie byla antropoložka a dělala si doktorát na Londýnské univerzitě, zkoumala různé způsoby pohřbívání ve starém Římě. Hamish pracoval jako sekundář v nemocnici King's College Hospital na jihu Londýna. Bydleli v malém domku s terasou v Herne Hill, také v jižním Londýně. Sophie vyrostla v Hampsteadu a nikdy si na život jižně od Temže pořádně nezvykla.

Hamish to měl ale blízko do práce, a protože měl náročnější pracovní dobu včetně víkendů, kdy musel být na telefonu, a často se zdržel v práci do noci, přestěhovali se sem, kde mu to lépe vyhovovalo.

Teď už zastával stejné místo čtyři roky, a proto se poohlížel po pozici primáře. Když včera připravovali večeri pro hosty, probírali se Sophií místo, které se inzerovalo v Cheltenhamu. Hamish se o ně chtěl ucházet, jenže Sophie váhala se stěhováním tak daleko od Londýna.

„Jak bych asi tak dodělávala disertaci, kdybychom bydleli v Cheltenhamu?“ ptala se ho, když čekali, až dorazí hosté. „Musím být v Londýně přinejmenším dvakrát nebo třikrát týdně. Mívám schůzky s konzultantem. A taky přednáším – a vedu studentské práce. Pomyslel jsi na to?“

„Čestně? Ne,“ odpověděl. „Ale tady nejde o tebe, Sophie. Jde o mě a naši společnou budoucnost...“

Když mířila na vlak, s novým podrážděním si uvědomila Hamishův předpoklad, že zahodí roky práce na disertaci jen proto, že mu to bude vyhovovat. Taky ji štvala ta komora. Tvrdošijně odmítal pomoci jí s vyklízením. Proč se z toho stalo takové jablko sváru? Nebylo to v tom, že by místnost nutně potřebovala uklidit. Nic na ně netlačilo, žádná návštěva příbuzného nebo naléhavá potřeba dalšího volného pokoje. Ale Sophie toužila, aby tam bylo prázdko; chtěla ji mít připravenou – čistou a vyzdobenou. Chtěla, aby tam čekal pokojíček, až se jí, jak doufala brzy, podaří otěhotnět.

Kdyby měla miminko, třeba by byla svolnější nechat svůj doktorát být, přestěhovat se do Gloucester-

shire a stát se primářovou manželkou. V mnoha směrech to bylo vlastně přesně to, po čem toužila. Ale čirý smutek z toho, že se jí nedařilo počít, způsobil, že se zatvrdila. Komora, plná manželových poznámek z dob studií a vyřazených pozůstatků jejich minulých životů, byla fyzickým důkazem jejího nezdaru. Chtěla dítě, ale její tělo odmítlo spolupracovat. Chtěla pokojíček připravený pro miminko; její manžel odmítl spolupracovat. Chtěl se přestěhovat pryč z Londýna; ona odmítla spolupracovat.

Když stála na nástupišti na nádraží Herne Hill, foukal na ni přes koleje chladný větřík. Zastávka byla špinavá a, jak musela Sophie připustit, působila dost depresivně.

Vlak byl jako obvykle přeplněný, takže stála celou cestu až do Londýna, natlačená mezi odporlivě páchnoucím mužem a mladou ženou, která bez přestání celou cestu telefonovala. Na stanici Blackfriars Sophie přestoupila na metro na Tottenham Court Road. Odtud už šla pěšky až do Britského muzea, kde měl pracoviště jeden z jejích konzultantů. Tu cestu měla strašně ráda – domy v téhle části Londýna jsou architektonicky vytríbené. V blízkosti muzea, když procházela mezi skupinkami turistů dychtivě se připravujících na prohlídku, a pak, když překročila práh a vstoupila do rozlehlého atria budovy, se jí vždycky zmocnilo nedočkavé očekávání. To úžasné centrum vzdělanosti, výzkumu a vědomostí – to byl její píseček. V takové dny, jako byl dnešní, byla přesvědčená, že má tu nejlepší práci na světě.

Vyjela výtahem do prvního patra, kde sídlilo antro-

pologické oddělení a výzkumné středisko. Do schůzky s konzultantem zbývalo ještě deset minut, a tak bloumala po galerii, kde byly vystaveny římské a řecké lodě, elegantní amfory i bronzové misky a keramika zdobená různými výjevy. Vědomí, že něco tak křehkého dokázalo přestát bez úhony víc než dva tisíce let, Sophii nepřestávalo fascinovat. Ve zvláštní oblibě měla portlandskou amforu. Foukaná římská amfora z modrého kobaltového skla pocházela z prvního století a kráslila ji bohatá reliéfní výzdoba z bílého opakního skla zpodobňující malátné muže a ženy odpočívající u moře. Vykopali ji v sedmnáctém století v Itálii, pak ji převezli z Neapole do Anglie, kde ji vévoda z Portlandu zapůjčil Josiahu Wedgewoodovi, jenž na tomhle úžasném vzoru založil svou věhlasnou řemeslnou výrobu.

Badatelé měli za to, že amfora byla svatební dar a jako taková byla pozoruhodnou ukázkou řemeslného mistrovství prvního století. Všechny předměty pocházející z tohoto období vzbuzovaly Sophiinou pozornost – nejen proto, že byly krásné, ale i z odborného hlediska. Název její disertace zněl Rituály a obřady na pohřebištích starověkého Říma se zvláštním zřetelem na pohanské, židovské a křesťanské zvyklosti v prvním a druhém století po Kristu. Jednalo se o téma, které ji zajímalo už dávno. Její pradědeček, George Laszlo, byl odborník na klasickou archeologii a rovněž přednášel na Londýnské univerzitě. Sophie byla na svoji rodovou linii pyšná. Když vcházela do univerzitních budov, často si připomínala, že po stejných schodech stoupal před padesáti lety i její pradědeček. Když zís-

kala magisterský titul, rovněž začala učit na univerzitě a dvakrát či třikrát do roka brala studenty na archeologické vykopávky do Středomoří. Její práce byla náročná a naplňovala ji, ale dlouhá období mimo domov vnášela do jejího manželství nevyhnutelný stres a komplikovala pokusy o početí. Čas trávený na vykopávkách, obzvláště v době ovulace, byl přinejmenším frustrující. Zprvu se s tím, že kvůli tomu nemůže otěhotnět, smířovala.

Když čekala před konzultantovou kanceláří, připomněla si, jak začali s Hamishem mluvit o založení rodiny. Zrovna se tenkrát přestěhovali do domu v Herne Hill; byl v docela žalostném stavu, takže každý volný víkend trávili tím, že ze zdí odtrhávali staré dřevěné obložení.

„Chceš mít děti, Hamishi?“ zeptala se, když navlhovala tapetu vodou.

„Cože, teď?“ zvedl se smíchem ruce upatlané od lepidla.

„Ne, teď ne...“ smála se, „ale někdy časem.“

„Jasně, mám děti rád. Ale je to na tobě, Sophie. Cokoli si přeješ.“

Nebylo to tak bezvýhradné nadšení, v jaké doufala. Když si tuhle chvíli představovala, fantazírovala o tom, že ji uchopí do náruče a s vyhlídkou na otcovství bude nadšeně souhlasit – něco jako Jimmy Stewart v *It's Wonderful Life*. Sophii se ten film strašně líbil, hlavně moment, kdy Mary oznamuje Georgeovi, že je těhotná. Stewartovi se v obličejí zračí celá škála citů, od nevěřičnosti přes radost po nadšení. Nebylo pochyb, že Stewartovi připadá myšlenka na otcovství po-

vznášející. Hamishův postoj k otcovství byl rozhodně hodně vzdalený od pojmu „povznášející“. Když o tom teď tak přemýšlela, byla to vlastně skvělá reakce, a Sophie si uvědomovala, že na ni nechtěl vytvářet zbytečný tlak. Dával jí na vědomí, že ať se stane cokoli, on to vezme v pohodě. Ale zároveň to znamenalo, že nesla to břemeno – tedy touhu po dítěti a zoufalství v podobě pravidelně se objevující menstruace – úplně sama.

Toho večera si po večeři sedla k Hamishovi.

„Ráda bych se tě na něco zeptala. Na něco, o čem už delší dobu přemýšlím.“

„OK.“ Vypadal, že ho to trochu znepokojilo, a nalil si další sklenku vína. „Neopouštíš mě, že ne? Víím, že se poslední dobou moc neshodneme...“

„Ne!“ Naklonila se přes stůl a vzala ho za ruku. „Samozřejmě že ne. Uvědomuju si, že jsme oba trochu nervózní. Je toho hodně, co jsme si nevyjasnili, pokud jde o naše životy.“

„Jako třeba moji práci?“

„Ano, tvoji práci, moji snahu dokončit doktorát a možná to nejdůležitější, aspoň pokud jde o mě, miminko.“

Hamish se trochu začervenál. „Miminko...?“

„Ano. Víš přece, jak toužím po dítěti, ne? Je mi třiatřicet, už přes dva roky neberu antikoncepci, a pořád jsem ještě neotěhotněla. Mám strach, že je něco špatně.“

„No, tělo si asi musí zvyknout, když jsi vysadila pilulky.“ Útěšně jí stiskl ruku, ale na čele se mu objevily perličky potu.

„Dva a půl roku? Ne, Hamishi, cítím, že je v tom nějaký problém. Vím to.“

„Třeba se to nemá stát.“ Hřbetem dlaně si setřel pot z čela a odhodil si při tom rusé vlasy z obličeje.

Nevěřicně na něho zírала. „To myslíš vážně? Že se to nemá stát? Musí se to stát, Hamishi. Musím mít dítě. Myslela jsem, že to víš,“ vyskočila od stolu a začala rázovat po kuchyni. Po tvářích jí proudem tekly slzy.

„Drahoušku,“ objal ji kolem ramen. „Je mi to líto. Já...“

„Chci zkusit IVF. Asistovanou reprodukci,“ prohlásila rozhodně a otočila se k němu.

„Asistovanou reprodukci?“

„Ano. Překvapený? Je to přece nasnadě. Objednala jsem nás na příští čtvrtek. Budeš muset... odevzdat vzorek. A vzít si den volna.“

„Tak tedy,“ řekl lékař a hleděl na obrazovku počítače, „vypadá to dobře.“

„Dobře?“ zeptala se Sophie s nadějí, jako by snad mohla od příchodu do lékařovy pracovny zázračně otěhotnět.

„Chci tím říct, že se nezdá, že by u někoho z vás bylo něco v nepořádku. Pohyblivost spermií je v normálu,“ mrkl na Hamishe. „A podle toho, co jste mi, Sophie, řekla, to vypadá, že produkuje každý měsíc zdravé vajíčko. Menstruaci máte normální, pravidelnou.“

„To je fakt. Tak proč tedy nejsem těhotná?“

„Otázka za milion. Na vině může být celá řada faktorů. Dobrá zpráva je, že nevidím žádný zjevný důvod, proč byste nemohla počít. Myslím, že vám musím na-

vrhnout, když vezmu v úvahu vaše relativní mládí... je vám něco kolem třiceti, že?“ hledal očima v dokumentaci.

„Třicet tři,“ opravila ho pevně.

„To je pořád docela málo. Navrhuji, abyste se ještě nějakou dobu snažili.“

Vyloudil chápatý úsměv, adresovaný hlavně Hamishovi.

„Dobrá, děkujeme.“ Hamish vstal, celý nedočkavý, aby už byli pryč. Nesnášel ten lékařský průnik do jejich soukromí.

„Ale musí být přece něco, co můžeme udělat?“ Sophie zůstávala sedět.

„Tak tedy,“ lehce si povzdechl lékař, „existují techniky, které můžeme zkusit, když to nepůjde přirozenou cestou.“

„IVF, asistovaná reprodukce neboli umělé oplodnění?“ pronesla s nadějí v hlase Sophie.

„Ano. Ale není to samospasitelné. Jsem si jistý, že manžel – je přece lékař – to s vámi probral.“

Podíval se na Hamishe, který přikývl.

„Ano,“ potvrdila Sophie. „Vím, že to není zaručené.“

„Podívejte se, vážně vám doporučuji, abyste se uvolnili – pokud můžete. Jsem si jistý, že se vám to nakonec podaří. A pokud do roka nebo tak nějak neotěhotníte, vraťte se a uvidíme, co se dá dělat.“

Cestou domů se Hamish usadil v omšelém vagonu vedle okna a zabral se do večerních novin. Nesnášel příměstské vlaky a rozhodl se ponořit do čtení. Sophie naopak ráda uvažovala o lidech kolem sebe. Ale